

Запасите от търпение (08.03.2021 г.)

За търпението

Пожелавам ви много години и на вас! И нека да бъдат годините ви кръсто-възкресни – на духовенството и на народа, и на отците и братята, каквито бяха годините на светите Четиридесет мъченици – кръстни, но същевременно и възкресни.

Сега светите мъченици там, където живеят в царството на Отец и Син, и Свети Дух, в благословеното царство, живеят Възкресението на нашия Христос и чакат Неговото Второ пришествие. Докато бяха на земята, всички светци, били те преподобни, подвижници или подвижнички, мъченици като светите Четиридесет мъченици, които празнуваме днес, или светители и изповедници, или пък свещеномъченици като свети Харалампий и свети Филумен (новомъченик, родом от Кипър, монах на Йерусалимска патриаршия, убит при Якововия кладенец, близо до гр. [Наблус](#) в Израел, на 29 ноември 1979 г., б. р.), всички тези светци живяха кръстно. А на езика на ежедневието ни какво

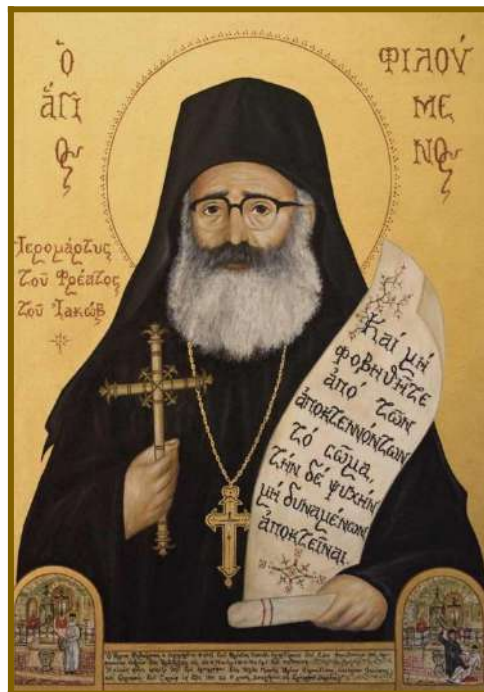
означава кръстно? Значи, че живяха с търпение, търпеливо. Вие, майките, какво правехте през целия си живот? Проявявахте търпение към мъжа си, децата си, мъжете пък – към жените си, всички един към друг. Също и служителите към началниците си, началниците към подчинените, подчинените към началниците. Няма православен християнин без търпение, навсякъде проявяваме търпение. И знаете ли кое търпение е най-трудното? Да търпим себе си, да понасяме самите себе си – това е най-трудното, от опит ви го казвам. И тези от вас, които са откровени, ще се съгласите с мене, че за да понасяме самите себе си, наследствеността си, придобитите с годините страсти, които не се отсичат лесно, за всичко това се изисква търпение.

Свети Яков (Цаликис) от остров Евбея ми казваше: „И страстите ни си искат своето време, Неофите!“ и ми намигваше. И за наследствените, които сме приели от родителите си, дядовците и бабите си, но и тези, които сме придобили по-късно с

Св. Яков Цаликис

порастването си. А с годините, с проявеното голямо търпение, с множеството свети литургии (при което света литургия какво означава? *Вземете, яжте и Пийте от нея всички* – светото Причастие означава), с честото причастяване и общуване с ближния, с проявяването на различните видове търпение, които назовахме, лека-полека човек придобива святост, където и да живее, както и да живее, стига това да е неговата цел. И нека с помощта на един духовен отец православният християнин да си постави за цел и да приеме дълбоко в себе си, че над всичко стоят две неща, които трябва да пази като очите си и дори повече от очите си. Защото може да е сляп с телесните си очи, но тези две неща всички ние трябва да ги правим. Това направили и светите Четиридесет мъченици, чийто живот е показателен

Свещеномъченик Филумен

пример, и който сега ще ви кажа. А какво направили? Четиридесет души, някои млади, други стари, един до друг, подкрепяйки един другото проявили *търпение* вътре в заледеното езеро. А кое е второто, което направили? Запазили православната си вяра, когато римляните им казвали: „Само едно „сгреших“ да кажете, леко да повдигнете ръката си нагоре и да кажете: искам да отида да се стопля на огъня...“, който били запалили наблизко тези злодейци, римските идолопоклонници. Запалили огън, както ви казах, и отивали да се топят римляните, които пазели четиридесетте „злодейци“, сякаш те са могли да избягат от замръзналото езеро. А за да е заледено езерото в Севастия в Мала Азия, би трябвало да е поне 30 градуса под нулата (градът е в планинска долина на 1280 м. надморска височина; през зимните месеци декември-март са отбелязвани температурни рекорди от около минус 30° С, б. р.). И нашите светци вътре в него да мръзнат, да замръзват голи, а другите се топлели и им казвали: „Който изгуби търпението си и иска да стане от християнин идолопоклонник, да вдигне ръката си и ще дойдат войниците да го вземат и отведат при огъня да се стопли.“ От всички само един вдигнал ръка, изгубил търпението си, изгубил вярата си. И го сложили до

Св. Четиридесет мъченици Севастийски

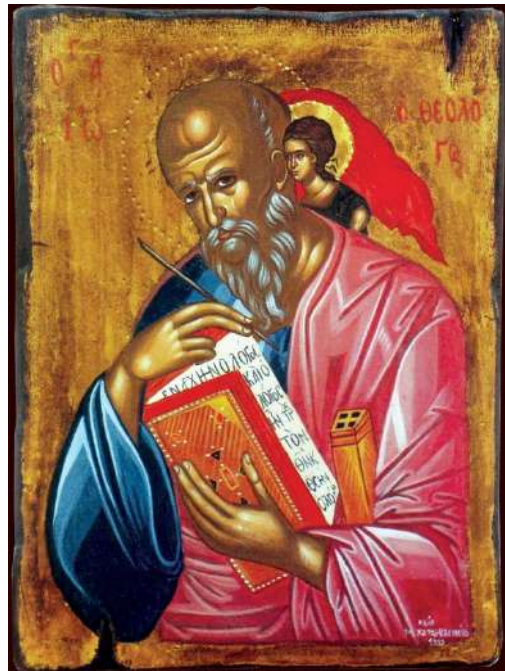
удар и умрял. Тогава един от войниците видял четиридесет венци, които слизали от небето да увенчават Четиридесетте мъченици. Но 40-те венци станали 39, тъй като един от езерото се огънал и така един венец останал да трепти във въздуха. И щом го видял войникът, който явно имал добро разположение, макар и да бил идолопоклонник, си рекъл: „Велика е вярата на християните! Проявяват малко търпение в този живот и се удостояват с венци, радват се и наслаждават вечно. Аз ще взема венеца на този, който се уплаши.“ И съблякъл дрехите си, влязъл в заледеното езеро и след като проявил и той търпение, взел възкресния венец. Не било лесно да излезе от топлата баня и да влезе в едно заледено езеро при минус 30 градуса, когато всички около него са почти полуживи, но казвали: *Слава Богу! Господи, помилуй! Господи Иисусе Христе, помилвай ме! Велико е името на Светата Троица! Пресветая Богородице, покрив ни с твоя покров!* Така завършили земния си живот светите Четиридесет мъченици. А сега е наш ред: как ние ще направляваме нашия живот, нашето ежедневие, независимо дали сме стари, на средна възраст или млади. И ако се случи всичко друго да изгубим, две неща трябва да запазим: да съхраним православната си вяра до края на живота си и да молим Бог да ни дава търпение.

Никой не знае какъв ще е краят ни. И помислете си само от миналата година, когато дойдохме тук и отслужихме тази хубава вечерна, досега колко много неща преживяхме, колко чухме, колко видяхме, само това да си помислим и да си спомним стига. Следователно не знаем колко ще са годините, изискващи търпение. И в една песен се казва: „В годините на търпението никой не си спомни за нас.“ (популярна песен по стихове на Манос Елевтериу от средата на 70-те години, в която се прави намек за трудните години на военната хунта в Гърция, б. р.). Единственият, Който ще си спомни за нас, е нашият Христос. Затова нека имаме колкото се може по-добра връзка с Христос. В наш интерес е да имаме вечна радост след нашата смърт. И нека

удар и умрял. Тогава един от войниците видял четиридесет венци, които слизали от небето да увенчават Четиридесетте мъченици. Но 40-те венци станали 39, тъй като един от езерото се огънал и така един венец останал да трепти във въздуха. И щом го видял войникът, който явно имал добро разположение, макар и да бил идолопоклонник, си рекъл: „Велика е вярата на християните! Проявяват малко търпение в този живот и се удостояват с венци, радват се и наслаждават вечно. Аз ще взема венеца на този, който се уплаши.“ И съблякъл дрехите си, влязъл в заледеното езеро и след като проявил и той търпение, взел възкресния венец. Не било лесно да излезе от топлата баня и да влезе в едно заледено езеро при минус 30 градуса, когато всички около него са почти полуживи, но казвали: *Слава Богу! Господи, помилуй! Господи Иисусе Христе, помилвай ме! Велико е името на*

тези години, докато настъпи часът на изхода на душата от тялото ни, да ги преживеем с търпение.

Четем и в Откровението на свети Йоан Богослов, че „мъчениците от последните времена, които бяха увенчани от Бога...“, т.е. тези, които ще стигнат до времето на антихриста, което ще е и най-трудното време в човешката история. Като ги видял да имат такава слава, св. Йоан Богослов попитал: „Кои са тези, Господи, които блестят така?“ „Това са тези, които издържаха в годините на голямото търпение и непрестанно се молеха и казваха: *Христе мой, дай ми търпението и вярата на светците!* И мисля, че през изминалата година, ако сме честни, един, два, 22, 52 пъти сме го казали и ние това: *Христе мой, дай ми търпението и вярата на светците!* – заради това, което чувахме и виждахме да стават около нас. За да видите колко непредвидим е утрешният ден и затова трябва да имаме запаси с търпение и запаси с вяра, миналия ден казвам на всички, че трябва да имаме две склада: един, в който да има търпение за трудностите, и друг с вяра, за да не изпаднем в

Св. Йоан Богослов

маловерие. Защото, знаете ли, да изпаднем в маловерие е по-лошо от това да изгубим търпението си. Първо изгубваме търпението си, след това изпадаме в маловерие и обвиняваме Бога, когато сме в маловерие. И какво става? Първо обвиняваме Бога, след това изчезва Божията благодат и идва страхът, след него идват действията на изкушението, на дявола, и започваме да обвиняваме Бога и ближните ни. Тогава вече настъпва тъмнината и заживяваме в ада още от този живот.

Докато търпеливият човек се е научил да казва: *Слава Богу!*, както светите Четиридесет мъченици. Майка ми загуби 24-годишен син, най-умния, най-красивия в семейството. И когато си спомняше за покойния Петър, 24 годишен, я чувахме да казва: *Слава Богу!*

Питахме я: „Мамо, защо Го славословиш?“ А между другото,

Митр. Неофит със своята майка Миля

в този момент можеше, примерно, да готви или да плете, тя отговаряше: „Идва изкушението, сине, и ме кара да се огорчавам и унивам, защото си спомням за Петър. И веднага казвам това, което ми каза светият старец от манастира Ставровуни...“.

Старец Тихон Голенков

Това е отец Атанасий, който умря преди 40 дена, този голям авва, старецът на старците в Кипър Атанасий Ставровуньотис. Когато майка ми отишла при него и му каза: „Губя търпението си и понякога кълна и тези, които ни принудиха да станем бежанци“, а й отговорил: „Не, Миля, недей да правиш така, ще изчезне благодатта на Светия Дух, която е вътре в тебе. Не сме ние тези, които ще съдим, има Бог, а има и за тях покаяние.“ Какви мъдри думи! „Аз какво да казвам, го попитала тя, когато започна да се оплаквам, когато губя търпението си, когато намалява вярата ми?“ Отговорил й: „Да казваш постоянно *Слава Богу!*, но ако не издържиш, тогава *Господи Исусе Христе, помилвай ме!* Ако все пак издържиш обаче, *Слава Богу* е по-силно и стои по-високо.“ И изглежда старицата успяваше, усили се вярата й и не я чувахме да казва често нито *Господи Исусе Христе, помилвай ме!*, нито *Господи, помилуй!*, а казваше постоянно *Слава Богу!*

А старецът на свети Паисий отец Тихон казвал: „*Господи, помилуй!* – 100 драхми, *Слава Богу!* – 1000 драхми.“ Има по-голяма стойност, но според силите на всеки от нас. Не са всички с еднакви възможности. Виждате ли? Освен това някои може да не са загубили деца, а да са остарели. Старостта не се ли нуждае от *Господи Исусе Христе, помилвай ме?* Не се ли нуждае от *Слава Богу?* Не се ли нуждае от търпение? Не се ли нуждае от вярата на светците? Болестите – също, проблемите на децата ни – също, проблемите на родината ни и заплахите на турците (*има предвид окупираната северна част на Кипър от турската войска през 1974 г., б. р.*) – също се нуждаят от търпението и вярата на светците.

Превод от гръцки език: Мария Христова